

Omvärldsfakta

FAKTABLAD FRÅN ARENA FÖR TILLVÄXT -

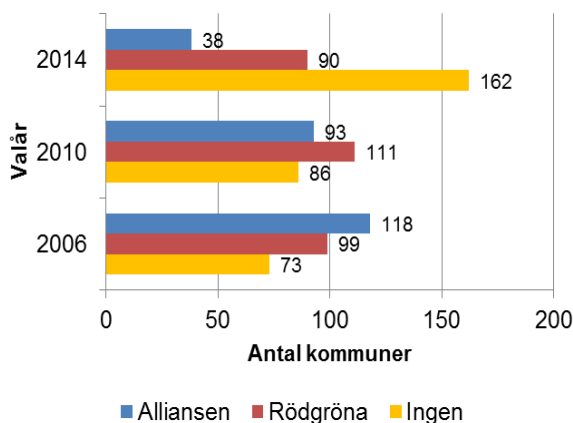
ETT SAMARBETE MELLAN ICA, SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING OCH SWEDBANK

Osäkert läge i många kommuner efter valet till kommunfullmäktige!

Den 14 september hölls val till kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och riksdag. Efter valet har den komplicerande regeringsbildningen i huvudsak varit föremål för de rikstäckande mediernas uppmärksamhet. Men hur ser den övergripande bilden ut i valet till kommunfullmäktige? Denna upplaga av Omvärldsfakta belyser utfallet på övergripande nivå.

Det har i skrivande stund gått 11 dagar sedan valet. Det är ännu för tidigt att få en fullständig bild av vilka koalitioner av partier som kommer styra i landets kommuner. Just nu pågår förhandlingar i kommunerna. För att få en övergripande bild av läget redovisas utfallet baserat på så kallade "teoretiska majoriteter". Dessa majoriteter är beräknade efter mandatfördelningen mellan blocken (Alliansen och de rödgröna).

Antalet kommuner där blocken har teoretisk majoritet, valåren 2006-2014

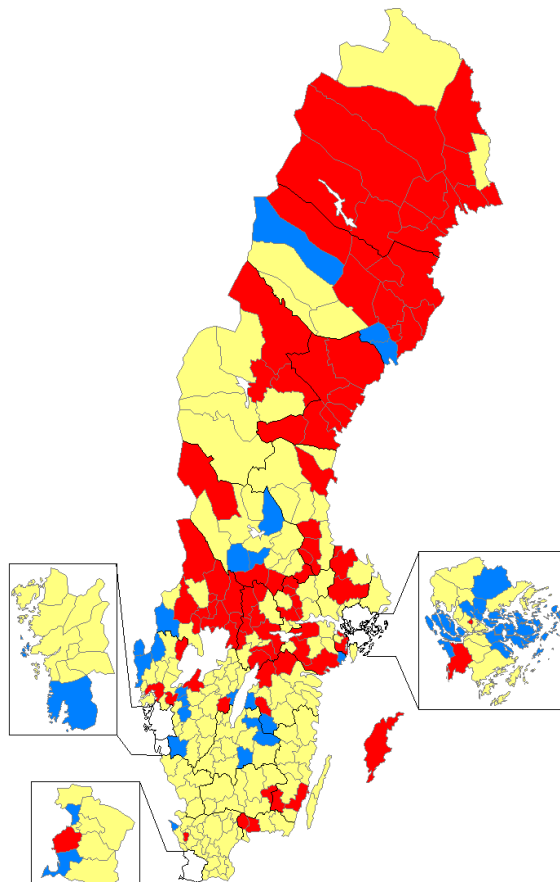

Källa: Egen bearbetning av Valmyndighetens statistik

I valet 2010 ökade antalet kommuner med teoretisk rödgrön majoritet med 12 st. till 111 kommuner, medan antalet kommuner med teoretisk majoritet för Alliansen minskade med 25 st. till 93 kommuner. Antalet kommuner med ett (teoretiskt) oklart majoritetsförhållande ökade med 13 st. till 86 kommuner.

Valet 2014 innebar en mycket kraftig förskjutning av de teoretiska majoritetsförhållandena. Antalet kommuner med teoretisk majoritet för det rödgröna blocket minskade med 21 st. till 90 kommuner. Den tydligaste förändringen avser dock kommuner med teoretisk majoritet för Alliansen samt för kommuner med oklart majoritetsförhållande. Antalet kommuner med teoretisk majoritet för Alliansen minskade med 55 st. till 38 kommuner, medan antalet kommuner med oklart majoritetsförhållande mer än fördubblades – från 86 till 162 kommuner.

Teoretiska majoriteter efter valet 2014¹

Källa: Egen bearbetning av Valmyndighetens statistik

I kartan på föregående sida framgår att majoritetsförhållandena är oklara i stora delar av södra

¹ Röd = Rödgrön; Blå = Alliansen; Gul = oklart

Sverige, medan områden med rödgrön majoritet finns i norra Norrland och i delar av Värmlands län och Örebro län.

Sverigedemokraterna vågmästare

Med blockpolitiken som måttstock råder oklara majoritetsförhållanden i över hälften av landets kommuner! Det ökade antalet kommuner som har oklara majoritetsförhållanden mellan de politiska blocken beror i huvudsak på Sverigedemokraternas framgångar. Förutsatt att Sverigedemokraterna kan tillsätta samtliga platser med kandidater kommer de att vara representerade i 283 av 290 kommuner. Under den förra mandatperioden har partiet haft bekymmer med tomma stolar och avhopp. Svårigheterna att tillsätta platser torde förstärkas i och med valframgången. Enligt Dagens Samhälle riskerar partiet att totalt 159 stolar står tomma i 97 kommuner.

Dagens Samhälles granskning visar också att Sverigedemokraterna blir absoluta vågmästare² i nästan en femtedel av kommunerna (56 st.). I dessa kommuner krävs särskilt breda blocköverskridande koalitioner eller överenskommelser i särskilda frågor ifall ambitionen är att stänga ute Sverigedemokraterna från inflytande.

Faktiska koalitioner efter valet 2010

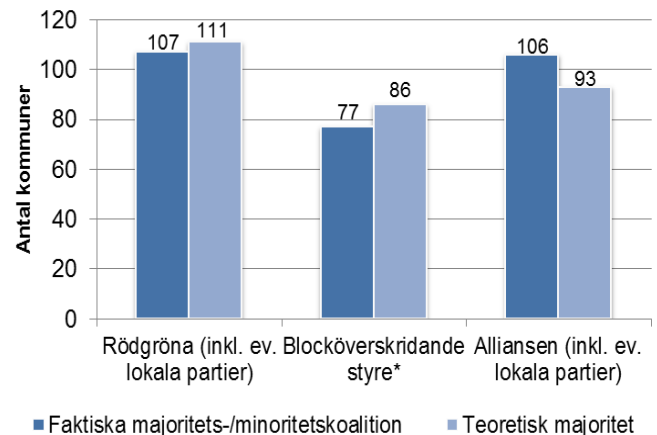
En invändning mot teoretiska majoriteter för de politiska blocken är att blockpolitiken inte är lika stark i kommunpolitiken som i rikspolitiken. Syftet med analysen är dock - i väntan på en övergripande bild av hur kommunerna ska styras - enbart att visa att förutsättningarna har förändrats i många kommuner.

Efter valet 2010 skiljde sig inte utfallet mellan teoretiska majoriteter och faktiska koalitioner nämnvärt. Diagrammet nedan illustrerar detta. Antalet teoretiska majoriteter för blocken stämmer någorlunda överens med summan av faktiska majoritets- och minoritetskoalitioner.

² Att SD är absoluta vågmästare innebär att inget av blocken (S+V eller Alliansen) har egen majoritet, ens med stöd av MP. Samtidigt kan SD ge endera block majoritet.

Miljöpartiet har varit något av en nyckelaktör i de blocköverskridande samarbetena och kommer troligtvis även vara framöver. Socialdemokraterna och Centerpartiet har också en tradition av samarbete. Breda koalitioner kommer att vara nödvändiga i de kommuner där Sverigedemokraterna är absolut vågmästare och där ambitionen är att stänga ute partiet från inflytande.

Teoretiska majoriteter och faktiska koalitioner efter valet 2010

* S, V, eller MP tillsammans med minst ett parti från Alliansen (C, FP, KD, M) eller C, FP, KD eller M tillsammans med minst ett parti från de rödgröna

Källa: Omarbetning av SKL:s statistik över styret i kommuner

Möjliga konsekvenser

Det är i dagsläget mycket svårt att förutse vilka konsekvenser den ökade osäkerheten kommer att få för kommunpolitiken runt om i landet. Detta gäller särskilt i kommuner där Sverigedemokraterna har blivit absolut vågmästare.

En naturlig konsekvens av valresultatet och partiernas ambition att inte ge Sverigedemokraterna inflytande, är att blockpolitiken försvagas genom breda blocköverskridande majoriteter. Fler minoritetsstyren med hoppande majoriteter är också en trolig konsekvens.

En risk med blocköverskridande koalitioner med många involverade partier är ökade kostnader i och med att fler olika politiska viljor ska tillgodoses och vallöften infrias. En annan är politiska lösningar och status quo, vilket leder till att politiken inte tar itu med de stora utmaningarna i kommunen. Samtidigt som många väljare förväntar sig en förändring.